

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

**« Təsdiq edirəm »
Tədrisin təşkili və təlimi
texnologiyaları üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən:
 dos. Z. İ. Məmmədov**

7 Fevral 2025-ci il

Fənn sillabusu

Fakultə: Aqrar və mühəndislik
İxtisas: 060632 İnformasiya texnologiyaları və sistemləri mühəndisliyi
İxtisaslaşma: İnformasiya texnologiyaları və telekommunikasiya sistemləri
Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İnformasiya texnologiyalarının tarixi və metodologiyası

Kodu: MIF-B01

Tədris ili: I tədris ili, (2024-2025) Semestr: II

Tədris yükü: Auditoriya saatı 15 (10 saat müəhazirə, 5 saat laborator məşqələ)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 2 kredit

Auditoriya N: 413

Saat: IV gün ust həftə saat 10¹⁵ -11⁵⁰

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: Dəmirov Asəf Ağacəfər oğlu t.ü.f.d., dosent

Məsləhət saatı: IV gün saat 14⁰⁵ -15⁴⁰

E-mail ünvanı: asef.demirov@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər Fizuli 170 a Tədris korpusu

III. Təvsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1.M. N.Əlizadə ,R.X.Ağamalıyev,İ.K. Musayev,N.S. Süleymanov. Kompüter elmlərinin tarixi və metodologiyası. Dərs vəsaiti, Bakı 2017,"MSV NƏŞR", Şəkilli,176 səh.

2.Rezo Əliyev. Elmi işlərin yerinə yetirilməsi metodikası.Elmi layihələrin, diplom və dissertasiya işlərinin uğurlu hazırlanmasına dair vəsait .Bakı 2016..

2. INTERNET saytları.

3. Müəhazirə konspekt materialları.

4. Kerimov S.Q., Həbibullayev.S.B., İbrahimzadə.T.İ "İnformatika" Bakı-2011.

4 bal- tələbə
verir;
3 bal- tələbənin
1-2 bal- tələbənin

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən, "Kompüter mühəndisliyinin əsasları", "Kompüterin tətbiqi nəzəriyyəsinin əsasları", fənlərinin tədrisi vacibdir.

Bu sahə üzrə anlayışlar və prinsiplər təhlil olunur.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa buna oxşar fənlərin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Fənnin tədrisində əsas məqsəd tələbələrə informasiyanın nəzəri əsaslarını, kompüter elminin tarixi və metodologiyasını, kompüterdə emal edilən kontent və hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri, elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurətini öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır

Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir.Bundan 50 balı tələbə smestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır.Smestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollektivə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;

-9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar;

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür;

-5 bal-tələbənin cavabında çətinliklər var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında) aşağıdakı kimi qiymətləndirilir.

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 10saat , laboratoriya 5 saat Cəmi 15 saat

N	Keçirilən mövzuların adı və məzmunu	Mühazirə	Laboratoriya	Tarix
1	2	3	4	6
1	Mövzu № 1. Kompüter elminin tarixi. Plan: 1.Ədədi informasiyanın emalı qurğuları 2.Hesablama texnikasının inkişaf tarixi və EHM nəsiləri və arxitekturası 3. XX əsrdə informasiya texnologiyalarının güclü inkişafı. Mənbə: 1,2,3,4	2		
2	Mövzu № 2. Kompüterdə emal edilən kontent və hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri. Plan:	2		

	1. Kompüter və informasiya texnologiyaları 2. İstifadə olunan texnologiya 3. Hökumətin informasiyalaşdırılmasının temel prinsipləri 4. İdarəetmənin nəzəriyyəsi və praktikasi. 5. İnformasiya emalının müasir üsulları 6. Verilənlərin kompüter texnologiyasının adi texnologiyadan fərqi. Mənbə: 1,2,3,4		2	
3	Mövzu № 3. Kompüter elmlərinin metodologiyası. Plan: 1.Elmlər haqqında ümumi məlumat. 2.Elmlər və insan problemi. 3. Elmi metodologiyada problemləli situasiya 4.İnkişafın düsturu. Mənbə:1,2, 3.	2		
4	Mövzu № 4. Elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti. Plan: 1.İctimai şüur çoxsəviyyəli çoxnaqlı informasiya kanalı. 2.Elmdə gerçəklik və qeyri müəyyənlilik məsələləri. 3.Assosiativ tədqiqatın xarakterik metodoloji aspekti. 4.Problemə assosialogiya mövqeyindən yanaşma zərurəti. Mənbə : 1,2,3.	2	2	
5	Mövzu № 5. Assosiasiya və özünü təşkil məsələsi. Plan: 1.Assosiasiya və assosialogiya anlayışı 2. Assosiasiya və özünü təşkil məsələsi.	2		

3. İnformasiya kvantı və onun təsir gücü. 4. Obyektin informasiya fəzası. Mənbə: 1,2,3.			1	
---	--	--	---	--

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr " Kompüter elminin tarixi və metodologiyası" kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında nəzəri və praktik şəkildə fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

" Kompüter elminin tarixi və metodologiyası" fənninin tədrisi zamanı tələbələrə kompüterin strukturuna aid olan müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir: " Kompüter elminin tarixi və metodologiyası" fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referat işləri,
- fərdi tapşırıqlar,
- praktiki məsələlər

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Kompüter mühəndisliyinin tarixinin öyrənilməsi.
- Kompüter elmlərinin metodologiyasının öyrənilməsi
- Elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti.
- Assosialogiya və özünü təşkil məsələlərinin təhlili.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları.

Birinci kollektiv sualları.

- 1.Kompüter elminin tarixi.
- 2.Ədədi informasiyanın emalı qurğuları.
- 3.Hesablama texnikasının inkişaf tarixi və EHM nəsilləri və arxitekturası.
4. XX əsrdə informasiya texnologiyalarının güclü inkişafı.
- 5.Kompüter və informasiya texnologiyaları.
- 6.İstifadə olunan texnologiya.
- 7.Hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri.
8. İdarəetmənin nəzəriyyəsi və praktikası.
9. İnformasiya emalının müasir üsulları.
- 10.Verilənlərin kompüter texnologiyasının adi texnologiyadan fərqi.

İkinci kollektivum sualları.

1. Kompüter elmlərinin metodologiyası.
2. Elm haqqında ümumi məlumat.
3. Elm və insan problemi.
4. Elmi metodologiyada problemləli situasiya.
5. İnkişafın düsturu.
6. Elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti.
7. İctimai şüur çoxseviyyəli çoxnaqili informasiya kanalı.
8. Elmdə gerçəklik və qeyri müəyyənlik məsələləri.
9. Assosiativ tədqiqatın xarakterik metodoloji aspekti.
10. Problemə assosialogiya mövqeyindən yanaşma zərurəti.

XV. İmtahan sualları:

I-blok

1. Kompüter elminin tarixi.
2. Ədədi informasiyanın emalı qurğuları.
3. Hesablama texnikasının inkişaf tarixi və EHM nəsiləri.
4. XX əsrdə informasiya texnologiyalarının güclü inkişafı.

II-blok

5. Kompüterdə emal edilən kontent və hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri.
6. Kompüter və informasiya texnologiyaları.
7. İstifadə olunan texnologiya.
8. Hökumətin informasiyalaşdırılmasının təməl prinsipləri.
9. İdarəetmənin nəzəriyyəsi və praktikası.
10. İnformasiya emalının müasir üsulları.
11. Verilənlərin kompüter texnologiyasının adi texnologiyadan fərqi.

III-blok

12. Kompüter elmlərinin metodologiyası.
13. Elm haqqında ümumi məlumat.
14. Elm və insan problemi.
15. Elmi metodologiyada problemləli situasiya.
16. İnkişafın düsturu.

IV-blok

17. Elmi tədqiqatlarda assosiativ informasiyadan istifadə zərurəti.
18. İctimai şüur çoxseviyyəli çoxnaqili informasiya kanalı.
19. Elmdə gerçəklik və qeyri müəyyənlik məsələləri.
20. Assosiativ tədqiqatın xarakterik metodoloji aspekti.
21. Problemə assosialogiya mövqeyindən yanaşma zərurəti.

V-blok

22. Assosial
23. Assosial
24. İnkişaf

22. Assosialogiya və özünüteşkil məsələsi.
23. Assosiasiya və assosialogiya anlayışı.
24. İnformasiya kvantı və onun təsir gücü.
25. Obyektin informasiya fəzası.

"İnformasiya texnologiyalarının tarixi və metodologiyası" fənninin sillabusu "İnformasiya texnologiyaları və telekommunikasiya sistemləri" magistr ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Texnologiya və texniki elmlər" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (7 Fevral 2025-ci il, protokol № 06).

Fənn müəllimi:

dosent, A. A. Dəmirov.

Kafedra müdiri:

dosent, R. F. Əliyev